

L'Índia. Al bosc dels dimonis

Rescat de les víctimes d'un atemptat a Sardiha.

Des de fa més de quatre dècades, els militants maoistes són en guerra contra l'estat. La campanya militar dels guerrillers amenaça milers de milions d'inversions. Les tropes de Nova Delhi han perdut el control sobre la franja de la selva, rica en matèries primeres.

Mil peus mostra l'altímetre. El cel és clar, l'enramada d'arbres gegants centenaris tapa, com una catifa d'un verd de molsa, tot allò que ocorre dins la selva. Hi ha unes quantes pistes asfaltades aïllades, els camins del progrés en el creixement silvestre. Això a banda, no s'hi veu res. Cap pista sobre els guerrillers.

Però, actualment, no passa ni un dia sense que els maoistes naxalites, que s'amaguen allà dins, no sotraguen l'Índia. Fa poc moriren unes cent persones en un atemptat en un tren al nord-est del país, prop de la ciutat de Sardiha. Menys d'una setmana abans, un polític del partit

hindú BJP, fou mort a trets, ací, a la selva de Dandakaranya, on acaben de ser rescatades 35 víctimes d'un atemptat en un autobús de línia.

El capità Sunil, pilot d'un helicòpter *chetak* —apte per al tròpic—, es gira per informar que ja han assolit altitud de vol. Darrere seu, el cap de policia del districte, vestit amb un uniforme color caqui. A través de la finestra mira el seu camp d'aplicacions: Dandakaranya, el famós *bosc dels dimonis*.

Ací, el bosc s'estén per un conjunt de quatre estats federals i 92.000 quilòmetres quadrats, una zona d'una superfície comparable a la de Portugal. Només un

terç de tot açò és controlat per les tropes de l'exèrcit, majoritàriament al voltant de les artèries de trànsit. La resta és a les mans dels rebels, que ho han declarat *zona especial*.

L'any passat moriren 998 indis en la lluita contra la guerrilla roja. Aleshores, el primer ministre Manmohan Singh, ja parlava de "l'amenaça més greu per a la seguretat interna" d'una Índia de 1.200 milions d'habitants. Després, el 6 d'abril d'enguany, vingué la massacre de Chintalnar. Una companyia de policies va caure en una emboscada al cor del territori dels guerrillers. Destrossats per una bomba de terra i ferides de bala, hi moriren 16 servidors de l'estat amb uniforme.

"Voleu que us digui la veritat?", pregunta el capità Sunil, amb la mà dreta sobre la palanca de comandament: "Tinc por, sobretot quan he d'aterrar. Els maoistes col·loquen metralladores lleugeres amb un abast de mil metres. Ens poden tocar en qualsevol moment durant el vol."

A l'abril, Sunil va salvar un dels cinc supervivents del bany de sang de Chin-

talnar. Aquest matí, en direcció oposada, porta arròs blanc, creïlles i cebes roges als empleats de l'estat que viuen als llocs més apartats. I porta l'home amb un rang més alt de la zona: el president de la policia, Amrishi Mishra. L'estat diu que Mishra ha de tenir el cap fred ara més que mai. Perquè una horda de lluitadors amagats sota terra vol que aquest país —el més poblat després de la Xina— perdi el camí que segueix.

En gran part ignorada per occident, la impenetrable selva del subcontinent enclou un somni: el somni de la *shining India*, de l'Índia brillant i pròspera en el camí d'esdevenir potència mundial. La taxa de creixement amb una mitjana d'un 7% l'any no es pot garantir a llarg termini només amb esforços arrossaires, adobers de cuir i subutilitzadors de programari. Els recursos naturals que avui dia encara romanen inexplorats, valorats en centenars de milers de milions d'euros, són allí on els maoistes han bastit els seus baluards.

Per tant, al país amb un nombre de pobres més alt del món hi ha una batalla per les riqueses pròpies? Els rebels lluiten només en nom del poble o també d'acord amb gran part del poble?

Els homes del cap de la policia, Mishra, es trobaren amb una oposició concentrada: "Tinc mil persones per a la selva; a banda, vénen unitats especials de l'estat i policies auxiliars que coneixen el lloc, però en necessite molt més." Al bàndol dels maoistes hi havia, només al seu districte, 2.000 lluitadors ben armats i 50.000 de l'anomenada milícia del poble: "Els també saben posar mines i fer-les detonar."

Com que els guerrillers, fidels a les instruccions de Mao, es mouen al poble com peix a l'aigua, els servidors de l'estat han de reconquerir els boscos vestits de paisà, diu el cap de la policia. Però: "Quin professor accepta una plaça, quan el primer dia ja l'obliguen a portar un detonador de bomba?"

El districte de Dantewada, les forces de seguretat del qual dirigeix Mishra, és només un dels divuit de l'estat federal de Chhattisgarh. Un dels 626 districtes de tota l'Índia. Tres quartes parts dels estats federals, diu el ministre d'Interior, Palaniappan Chidambaram, es troben dins de la zona d'operacions de l'Exèrcit Maoista Guerriller d'Alliberament del Poble. En sis anys ha triplicat el seu radi.

Al *corredor roig*, a les zones de les tribus indígenes entre Bihar i Andhra Pradesh, amenacen amb un incendi de ràpida propagació. Ho ha fet saber el secretari general del braç polític dels guerrillers des del seu amagatall: "Un Vietnam indi" començarà a la franja de la selva. Finalment, la lluita armada arribarà fins "dins del cor dels enemics, en les seues ciutadelles urbanes".

Sembla que els homes que duen el llibre de Mao a la motxilla ho diuen seriosament. La república de l'Índia, fundada el 1947 per Jawaharlal Nehru sobre el somni d'una *unitat en la diversitat*, és una construcció vulnerable: un país amb 23 idiomes oficials, més de mil dialectes i seguidors de totes les religions del món; un país amb 50 multimilionaris, però 500 milions de pobres; amb fronteres disputades amb la Xina i el Pakistan i moviments separatistes al flanc sud del massís de l'Himàlaia.

Forces centrífugues violentes que reprimeixen el centre. El cap de govern, Singh, a Nova Delhi, adverteix ja d'una aliança dels indis maoistes amb rebels del Nepal, el Caixmir o Sri Lanka. Per això l'estat té 200.000 homes armats a la selva: policies federals i del districte, a més de comandos antiguerilla que es diuen Escorpins, Cobres o Llebrers.

Les línies del front són poc clares. L'imperi de les ombres dels maoistes comença darrere de quaters protegits per filats amb vehicles llevamines, on una barrera talla el camí. Entre la runa, hi apareixen escoles, monuments amb l'emblema de la falç i el martell i grafitis del CPI, el partit naxalita prohibit des del juny de l'any passat.

El terreny dels rebels es divideix en tres seccions. A fora hi ha la zona de guerrilla, amb pobles on l'estat encara és representat a través dels professors, els metges o els policies i els rebels només claven algunes punyalades a través de visites nocturnes, recaptacions regulars de l'impost revolucionari i, en alguns casos, execucions d'enemics del poble el dia de mercat.

Des de fa quatre dècades, al cor de l'Índia hi ha un estat dins l'estat

La base de la guerrilla és selva endins. Es compon de pobles ocupats pels maoistes, però que encara són disputats. A uns quants dies de marxa comencen les zones alliberades amb governs del poble, tribunals del poble i combatents amb uniforme. Hi ha florit una comunitat rigorosament organitzada, que Charu Mazumdar, líder dels naxalites, havia somiat quan va escollir Mao com a model per als indis sense drets: "El president de la Xina és el nostre president i el camí de la Xina és el nostre camí."

Més de quatre dècades després de l'aixecament camperol a Naxalbari, a l'oest de Bengala —al qual deu el nom el moviment naxalita—, al cor de l'Índia hi ha un estat dins l'estat. L'escriptora Arundhati Roy, la ploma combativa del país, a principi d'any va deixar testimoni escrit de com s'havia aproximat al voltant de la foguera de la guerrilla roja; des del bany de sang de Chintalnar ja ningú no té simpatia pels naxalites.

Per la zona alliberada marxen homes i dones, joves i vells colze amb colze: hi assagen casos d'emergència amb kalàixnikovs i kates, pistoles fetes a mà, rifles passats de moda i mesclades de pólvora i metralla primitives en tubs de ferro. Les llargues marxes per a canviar el lloc del campament van seguides d'assaigs nocturns amb llum de llanternes.

Roy gasta poques paraules de compassió pel destí dels 76 policies morts de Chintalnar —"tràgic, perquè també eren uns pobres desgraciats"— i va de cara al seu tema: l'explotació dels indígenes, la privatització desconsiderada de les propietats i de les matèries primeres; la cara bruta de la moneda, en què la potència mundial florent de l'Índia prefereix reflectir-se.

"Quan la panxa crema, el cor s'encén": així resumeix Roy els motius dels rebels de la selva en la prosa de la lluita de classes. El conflicte entre els indígenes sense drets i les poderoses grans empreses li sembla "una lluita a l'ànima de l'Índia".

Allà on Roy creu que hi ha l'ànima de l'Índia, en assentaments de la selva com Dornapal, les persones viuen en cabanes de fang cobertes amb fulles de palmera o en humils cases de pedra. L'assentament primitiu de la jungla és un dels bastions del indígenes, dels avidasi. Ací viuen des de fa milers d'anys les tribus maria, dorla i koya segons les lleis dels seus

EL TEMPS

Rebels maoistes als boscos de Dandakaranya.

avantpassats. El gondi, la seua llengua, no té escriptura. El 84% de tots els homes i el 90% de les dones són analfabets. El bosc els ofereix allò que necessiten: llavors de mahua i fulles de tendu per al comerç, herbes per a guarir i déus per a adorar. Qui clave la mà en el bosc lleva als avidasi el seu mitjà de subsistència. Els indis maoistes ho han vist des del principi. La història del seu ascens comença en els espessos boscos de la zona de les tribus.

Des de principi dels anys 80 els maoistes organitzen la lluita per apujar el preu de compra de les fulles de tendu –la matèria primera per a les cigarretes Bidi. A poc a poc, els indígenes discuteixen amb l'administració forestal i fins i tot amb els caps de la tribu. La seua campanya de venjança, la campanya de la milícia Salwa Judum, es va dur a terme el juny del 2005 amb l'ajuda del govern com una acció de neteja contra els rebels.

Salwa Judum en realitat tractava els interessos dels “venedors, els comerciants i la indústria minera”, com consta en un estudi del govern. Com a “primers finançadors” de la campanya es distingiren el consorci Tata i el grup multinacional Essar. Més endavant, les empreses negaren les acusacions. Allò que és irrefutable: el govern va signar, a Chhattisgarh –l'estat federal ric en matèries primeres–, abans i després de la fase del trasllat dels indígenes, declaracions d'intencions sobre inversions amb un valor calculat en 10.000 milions d'euros.

Només el consorci Tata té un pressupost de 3.000 milions d'euros per a la seua nova fàbrica d'acer a la vora de la selva. El pagès Vilam Meshram, que tenia les terres prop del lloc previst, no

s'ho podia creure. Meshram va nàixer com a dalit (intocable). Amb esforç i sort va ascendir a segon dirigent de la seua gran comunitat. Quan els homes enviats per Tata, un consorci mixt amb un moviment comercial de més de 60.000 milions de dòlars l'any, li van demanar ajuda, no va dir que no. 1.700 famílies havien de vendre la seua part del terreny de 12.500 hectàrees que necessitava la fàbrica d'acer.

“Per començar, tothom era contrari al projecte. Aleshores vaig dir a Vilam: Que ets boig? Et poses del costat de Tata, i què tenim en canvi?” Aquesta dona, vestida amb un sari brodat, que abraça plorosa dos xiquets sota la foto d'un home en els seus millors anys, és la vídua de Vila Meshram. Fins el darrer dia de vida parlava als seus veïns d'escoles, hospitals i tractaments gratuïts per a la picadura de serp que el consorci Tata els facilitaria, però només arribà la fàbrica d'acer. El 19 de juny del 2009 assassinaren Meshram davant la botiga de bicicletes de son pare.

Els presumptes autors han tornat als pobles amb mala fama de nius naxalites, no pas gaire lluny de la fàbrica d'acer. “No pretenc entendre per què ni qui ha assassinat Vilam –diu la mare del mort–: el qui pregunta massa, el trituraren com al gra al molí.”

Per aquesta zona hi circula *por pura*, diu Krishna Nandan, la gestora del projecte a Tata Steel: “Els rebels no vénen de la lluna; tenen pares i germans al poble.”

De la lluita per un parell de rúpies més en canvi d'un manoll de fulles tendu a la resistència militar contra inversions milionàries: els maoistes han arribat lluny els

trenta darrers anys. Reben aclamacions per les seves accions, no únicament a les cabanes de fang. Allò que el primer ministre indi –abans un pesant al Fons Monetari Internacional– ven com a política de desenvolupament per a les zones catastròfiques, en realitat no és sinó la “continuació de l'antiga política colonialista”, es queixa l'escriptor Varavara Rao.

Centenars de milions de tones de mineral de ferro, a més de bauxita, urani, coure, or i diamants jauen en la zona dels indígenes. Però la perspectiva d'una explotació pròxima i el repartiment just dels tresors no pinten bé.

El massís Bailadila, l'*esquena de bou*, és al nucli de la zona dels maoistes i al mateix temps al visor dels consorcis de matèries primeres. S'hi han comprovat catorze jaciments amb mineral de ferro molt valorat i s'han de continuar explotant. Els helicòpters sobrevolen les mines; a les estacions d'autobusos hi gandulegen espies dels guerrillers de la jungla; únicament el recinte de les empreses d'Essa és paralitzat: el llarg gasoducte de 267 quilòmetres del consorci, que havia de transportar el fang amb mineral de ferro al golf de Bengala, és tot runa, dinamitat pels maoistes.

Ara es prova de portar la mercaderia a la costa per uns altres mitjans. Per això es cremen camions i es fan descarrillar vagons. Calculat en euros, pèrdues milionàries de tres xifres carreguen cada any les balances. Un projecte de 9.000 milions d'euros de la companyia siderúrgica més gran del món, Arcelor Mittal –a la ciutat veïna de Jharkhand–, encara no és assegurat per culpa dels sabotatges dels maoistes.

Fins i tot, a les centrals climatitzades IT de Hyderabad, a només cent quilòmetres al sud de la selva, ja es pensa en nous llocs en cas que consorcis mundials com Microsoft ja no puguen treballar-hi tranquils.

Mercats multimilionaris contra un comunisme de l'edat de pedra: al llarg del *corredor roig* hi ha molt en joc.

En vista dels morts, la ministra de Ferrocarrils índia va dir que se sabia l'amenaça d'un greu atemptat dels guerrillers de la jungla, “però no podíem aturar els trens. Són l'artèria vital de la nació”.

Walter Mayr i Padma Rao

Traducció de Beatriu Vallès